

Strategic Work Suggestions for Hasan Ferit Alnar's Qanun Concerto

Nurten ÇALHAN, <https://orcid.org/0000-0003-0969-5331>

Abstract

Musical and technical difficulties in Alnar's Qanun Concerto can be facilitated by such strategic studies. In this study, it is aimed to provide the ease of learning and performing the Qanun Concerto while working, by including the strategic study suggestions of Hasan Ferit Alnar regarding the musical and technical difficulties in some passages in the Qanun Concerto. In this context, in the Qanun Concerto previously performed by the researcher, the passages that the qanun performers may have difficulties while working are determined. Among the strategies for taking notes, grouping, and organizing for studying the determined passages, melodic organizing and harmonic organizing strategies were selected and exemplified. The research can be described as a special situation study in a theoretical dimension. It can be said that the Qanun Concerto of Alnar has been practiced by a few qanun performers until today. It was concluded that this situation was caused by the difficulty of the execution of the work. It is believed that the proposed strategic study will facilitate and encourage the qanun performers to execute the Concerto. At the same time, it is hoped that through the strategic study, the number of qanun performers that will enforce Hasan Ferit Alnar's Qanun Concerto will increase. In the literature, no study on strategic study proposals was encountered in studying a work in the field of qanun. In this aspect, it is thought that the research will contribute to the field in terms of presenting different perspectives to the qanun performers.

Keywords: Qanun, Qanun Concerto, Strategy, Learning Strategies.

Inönü University
Journal of the Faculty of Education
Vol 21, No 2, 2020
pp. 1105-1115
DOI: 10.17679/inuefd.757877

Article type:
Research article

Received : 25.06.2020
Accepted : 04.09.2020

Suggested Citation

Çalhan, N. (2020). Strategic Work Suggestions for Hasan Ferit Alnar's Qanun Concerto, *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 21(2), 1105-1115. DOI: 10.17679/inuefd.757877

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Learning includes acquiring and changing knowledge, skills, strategies, beliefs, attitudes and behaviors (Schunk, 2009). It is possible for individuals to learn and use the information they produce by learning to learn. Learning to learn requires learning learning strategies (Taşdemir ve Tay, 2007). Learning strategies not only enable the individual to learn easily and permanently, but also increase the productivity in learning (İflazoğlu Saban ve Tümkaya, 2008). There are various researches about the usefulness of learning strategies on instrument learning and study in the literature (Afacan, 2018; Akın, 2007; Er ve Kuş Özer, 2011; Kurtuldu, 2012; Uludağ, 2015; Yokuş, 2009). From this point of view, it can be said that learning strategies will be useful in instrument learning and works. Especially that require to be virtuosity will facilitate the performance of the works.

Purpose

The aim of this research is to provide examples of strategic work in the study of the Qanun Concerto of Hasan Ferit Alnar. In addition, by providing examples of working on musical and technical difficulties in some passages in the Qanun Concerto, it is to provide ease of learning and executing the Qanun Concerto while working.

Method

In this research, learning strategies are proposed for the Qanun Concerto in the context of the question "Which strategic studies can be applied to overcome the musical and technical difficulties in the study of Hasan Ferit Alnar's Qanun Concerto?" With this aspect, the research can be described as a special situation study in a theoretical dimension.

Practice Examples / Recommendations For Strategic Studies

In this study, in the Concerto of Qanun executed by the researcher, the passages that the qanun performers may have difficulty while working are determined. Among the strategies for taking notes, grouping, and organizing for studying the determined passages, melodic organizing and harmonic organizing strategies were selected and exemplified.

Conclusion

In this research, suggestions for working are included within the scope of strategic studies that can be used in the study of Hasan Ferit Alnar's Qanun Concerto. One of the reasons why the Concerto of the Qanun was performed by a small number of laws could be the difficulty of execution of the work. In this context, it is thought that the examples of strategic work in the research will provide convenience to the kanun performers that will perform the Qanun Concerto of Alnar, to overcome the musical and technical difficulties in the study of the work. The study is also hoped that encourage the qanun performers to perform the Hasan Ferit Alnar's Concerto. It also will increase the number of qanun performers who perform the concerto. In addition, in the literature no study on strategic study proposals was encountered in studying a work in the field of qanun. In this aspect of the research, it can be said that it will contribute to the qanun performers in terms of offering different perspectives on strategic work.

Hasan Ferit Alnar'ın Kanun Konçertosu'na Yönelik Stratejik Çalışma Önerileri

Nurten ÇALHAN, <https://orcid.org/0000-0003-0969-5331>

Öz

Hasan Ferit Alnar'ın Kanun Konçertosu'nda yer alan müzikal ve teknik zorluklar, stratejik çalışmalarla kolaylaştırılabilir. Bu araştırmada, Hasan Ferit Alnar'ın Kanun Konçertosu'nda yer alan bazı pasajlardaki müzikal ve teknik zorluklara ilişkin stratejik çalışma önerilerine yer vererek, kanunilere Kanun Konçertosu'nu çalışırken öğrenme ve icra etme kolaylığı sağlamak amaçlanmaktadır. Bu bağlamda, araştırmacı tarafından daha önce icra edilen Kanun Konçertosu'nda kanunilerin çalışırken zorlanabileceği pasajlar belirlenmiştir. Belirlenen pasajların çalışılmasına yönelik metin kenarına not alma, gruplama ve örgütleme stratejilerinden melodik örgütleme ve armonik örgütleme stratejileri seçilmiş ve örneklendirilmiştir. Bu araştırma, teorik boyutta bir özel durum çalışması olarak nitelendirilebilir. Alnar'ın Kanun Konçertosu'nun günümüze kadar az sayıda kanuni tarafından icra edildiği söylenebilir. Bu durumun eserin icra zorluğundan kaynaklandığı düşüncesiyle verilen stratejik çalışma önerilerinin Kanun Konçertosu'nu icra edecek kanunilere eserin çalışılmasında kolaylık sağlayacağı ve kanunileri eseri icra etmeye teşvik edeceği düşünülmektedir. Bununla birlikte stratejik çalışma yoluyla Hasan Ferit Alnar'ın Kanun Konçertosu'nu icra edecek kanunilerin sayısının artacağı umulmaktadır. Literatürde kanun alanında bir eserin çalışılmasında stratejik çalışma önerilerine ilişkin bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu yönüyle de araştırmamızın, kanunilere farklı bakış açılarını sunması açısından alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kanun, Kanun Konçertosu, Strateji, Öğrenme Stratejileri.

Inönü Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dergisi
Cilt 21, Sayı 2, 2020
ss. 1105-1115
DOI: 10.17679/inuefd.757877

Makale türü:
Araştırma makalesi

Gönderim Tarihi : 25.06.2020
Kabul Tarihi : 04.09.2020

Önerilen Atf

Çalhan, N. (2020). Hasan Ferit Alnar'ın Kanun Konçertosu'na Yönelik Stratejik Çalışma Önerileri. *Inönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 1105-1115. DOI: 10.17679/inuefd.757877

GİRİŞ

Öğrenme, bilgi, beceri, strateji, inanç, tutum ve davranışların kazanılmasını ve değiştirilmesini kapsamaktadır (Schunk, 2009). Öğrenme, bireylerin yaşamları boyunca karşılaştıkları çeşitli durumlarla etkileşimde bulunması sonucu bireyde oluşan davranış değişikliğidir. Öğrenme, belli bir sürede sonuçlanan bir olay değildir. Bireyin yaşamı boyunca devam eder (Tay, 2002). Bireylerin bilgiyi üretmesi ve ürettiği bilgiyi kullanması öğrenmeyi öğrenmesiyle mümkün olabilir. Öğrenmeyi öğrenme ise öğrenme stratejilerini öğrenmeyi gerektirir (Taşdemir ve Tay, 2007). Öğrenme stratejisi, bireyin kendi kendine öğrenmesini kolaylaştıran tekniklerin tümüdür. Bu teknikler, birey tarafından öğrenme sırasında bilgi işleme sürecini etkilemesi için kullanılan davranış ve düşüncelerdir (Aykaç, 2014). Öğrenme stratejileri, öğrenenin, öğrenirken nerede hata yaptığını, öğrenebilmek için ne yapması gerektiğinin farkına varmasını ve öğretme-öğrenme sürecindeki etkileşiminin artmasını sağlamaktadır (Duman, 2008). Öğrenme stratejileri, bilginin kazanılması, hatırlanması ve aktarılmasında oldukça etkilidirler (Kılınçer ve Aydınur Uygun, 2013a). Öğrenme stratejileri, bireyin kolay ve kalıcı öğrenmesini sağlamanın yanı sıra öğrenmedeki verimliliği de artırır (İflazoğlu Saban ve Tümkeya, 2008).

Bilgiyi işleme kuramına dayanan öğrenme stratejileri, bu kuramın özelliklerini içinde barındırır ve öğrencilerin veya bireylerin kendi kendilerini öğrenmelerini sağlayan etkinliklerden oluşur (Kılınçer ve Aydınur Uygun, 2013b). Bilgiyi işleme kuramı öğrenmeyi bilişsel açıdan incelemektedir. Bilgiyi işleme kuramı 1) Yeni bilgi dışarıdan nasıl alınmaktadır? 2) Alınan yeni bilgi nasıl işlenmektedir? 3) Bilgi uzun süreli olarak nasıl depolanmaktadır? 4) Depolanan bilgi nasıl geriye getirilip hatırlanmaktadır? sorularına cevap aramaktadır. Öğrenme stratejileri, bilgiyi işleme kuramı kapsamında yer alan içsel-bilişsel ve yürütücü biliş süreçlerine dayalı olarak öğrenenin kendi öğrenmesinde ve öğrenmesini yönlendirmede kullandığı stratejilerdir. Bu stratejiler, dikkat stratejileri, kısa süreli bellekte depolamayı arttıran stratejiler, anlamlandırmayı arttıran stratejiler, geri getirmeyi arttıran stratejiler ve yürütücü biliş stratejileri olmak üzere beş kategoriye ayrılmaktadır (Senemoğlu, 2018).

İlgili literatür incelendiğinde, öğrenme stratejilerinin öğrencilerin başarısı üzerindeki etkisine yönelik yapılmış çeşitli araştırmalar olduğu görülmektedir (Afacan, 2018; Akın, 2007; Aydemir, 2007; Belet ve Yaşar, 2007; Bıyıklı ve Doğan, 2015; Bümen, 2002; Çalışkan, 2010; Çetingöz ve Açıkgöz, 2009; Dikbaş ve Kaf Hasırcı, 2008; Duran ve Er, 2019; Er ve Kuş Özer, 2011; Kurtuldu, 2012; Kuyumcu Vardar ve Arsal, 2014; Şahin ve Uyar, 2011; Taşdemir ve Tay, 2007; Tay, 2007; Uludağ, 2015; Yokuş, 2009). Bu araştırmalar arasından öğrenme stratejilerinin çalgı öğrenme ve çalışmada yararlı olduğunu gösteren araştırmalar da bulunmaktadır (Afacan, 2018; Akın, 2007; Er ve Kuş Özer, 2011; Kurtuldu, 2012; Uludağ, 2015; Yokuş, 2009). Bu açıdan bakıldığında, öğrenme stratejilerinin çalgı öğreniminde ve eser çalışmalarında yararlı olacağı söylenebilir. Özellikle virtüözite isteyen eserlerin çalışılmasında öğrenme stratejilerinin kullanılmasının, icra etmede kolaylık sağlayacağı düşünülmektedir.

Konçerto terimi, ilk olarak Barok dönemde ortaya çıkmış ve Klasik döneme kadar gelişimini devam ettirmiştir (Yarkin, 2019). Konçerto, solo çalgı/çalgılar ile orkestranın birbiriyle çekişmesine karşılıklı ve birlikte seslendirdikleri bir eserdir. Konçertonun solo partisi, daha parlak ve gösterişli, teknik yönden virtüözite isteyen bir partidir (Cangal, 2011). Çalgısal konçertolar, konçerto grosso ve solo konçerto biçiminde yapılırlar. Konçerto, solo çalgı/çalgılar ile orkestranın karşılıklı diyaloglarından oluşur (Tıknaç, 2004).

Günümüzde çeşitli kanuniler tarafından icra edilen Hasan Ferit Alnar'ın Kanun Konçertosu'nun, kanun için yazılmış ilk konçerto özelliğine sahip olduğu söylenebilir. Hasan Ferit Alnar, konçertoyu 1946 yılında Roma'da bulunduğu sıralarda yazmaya başlamış ve ertesi yıl Ankara'da tamamlamıştır. Kanun Konçertosu ilk defa 1951 yılında Viyana Radyosunda Viyana Senfonicileri Orkestrası eşliğinde Alnar tarafından icra edilmiştir. Alnar, konçertonun 3. Bölümünü 1958 yılında tekrar yazmış ve esere son halini vermiştir (Ak, 2014). İlk kez Hasan Ferit Alnar tarafından 1951 yılında icra edilen Kanun Konçertosu'nun, günümüze kadar çeşitli kanuniler tarafından icra edildiği söylenebilir. Örneğin; 1997 yılında Tahir Aydoğdu, 1980 yılında Prof. Dr. Ruhi Ayangil, 2006 yılında Doç. Dr. Halil Altınköprü, 2016 yılında Doç. Dr. Oğuz Karakaya, 17 Nisan 2018 yılında Nurten Çalhan ve 25 Ekim 2018 yılında ise Dr. Öğr. Üyesi Güniz Alkaç, Doç. Dr. Ayşegül Kostak Toksoy ve Doç. Dr. Esra Berkman tarafından icra edilmiştir.

Alnar, konçertoda kanun çalgısının teknik özelliklerini orkestrasyon tekniği ile birleştirmiş ve makamsal dili ustaca işlemiştir (Avdan, 2014). Kanun Konçertosu, Türk müziğinin makamsal ve ritmik özelliklerini çağdaş müzik (polifony) ile birleştirmesi ve kanunun teknik imkanlarının en üst düzeyde ele alınması bakımından önemlidir (Ciyas Güzey, 1998). Alnar'ın Kanun Konçertosu'nda özellikle seri mızrap geçişlerinin ve sürekli mandal değişimlerinin olmasıyla birlikte eserin orkestra ile birlikte icrası da ayrı bir zorluk niteliği taşımaktadır (Avdan, 2014). Bu bakımdan, öğrenme stratejilerinin Kanun Konçertosu'nun çalışılmasında kanunilere kolaylık sağlayacağı düşünülmektedir. Öğrenme stratejisinde, uygun durumda uygun stratejiyi seçip kullanmak

önemli bir unsurdur (Senemoğlu, 2018). Bu bağlamda, araştırmacı tarafından icra edilen Kanun Konçertosu'nda kanunilerin çalışırken zorlanabileceği pasajlara uygun olduğu belirlenen metin kenarına not alma, gruplama ve örgütleme stratejilerinden melodik örgütleme ve armonik örgütleme stratejileri seçilmiş ve örneklendirilmiştir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Hasan Ferit Alnar'ın Kanun Konçertosu'nun çalışılmasında stratejik çalışma örnekleri yoluyla kanunilere, Kanun Konçertosu'nda yer alan bazı pasajlardaki müzikal ve teknik zorluklara ilişkin çalışma örneklerine yer vererek Kanun Konçertosu'nu çalışırken öğrenme ve icra etme kolaylığı sağlamaktır.

Araştırmanın Önemi

Bireylerin öğrenme faaliyetlerinde karşılaştıkları güçlükleri aşabilmesi onların nasıl öğreneceklerini bilmesine bağlıdır (Tay, 2002). Bireyin kendi öğrenme özelliklerini tanıması, öğrenmede yararlanılan stratejileri bilmesi, seçmesi ve kullanabilmesi öğrenmeyi öğrenmesiyle mümkün olur. Öğrenmeyi öğrenme kavramlarından biri öğrenme stratejileridir (İflazoğlu Saban ve Tümkaya, 2008). Bu bağlamda, kanunilerin Kanun Konçertosu'nu çalışırken zorlanabilecekleri pasajlarda öğrenme stratejilerinden örnekler verilmesinin kanunilere eseri icra etmede kolaylık sağlayacağı düşünülmektedir. Buna ek olarak, ilgili literatür incelendiğinde, Alnar'ın Kanun Konçertosu'nun çalışılmasında müzikal ve teknik zorlukların üstesinden gelmeye yönelik stratejik çalışmalara ilişkin bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Araştırmanın bu yönüyle de alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada, Hasan Ferit Alnar'ın Kanun Konçertosu'nun çalışılmasında müzikal ve teknik zorlukların üstesinden gelmeye yönelik hangi stratejik çalışmalar uygulanabilir? sorusu bağlamında Kanun Konçertosu'nu çalışırken uygulanabilecek öğrenme stratejileri örnekleri önerilmektedir. Bu bağlamda araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi modelinden yararlanılmıştır. Döküman analizi, basılı veya elektronik dökümanların incelenmesi ve değerlendirilmesi için kullanılan sistematik bir yöntemdir (Bowen, 2009). Araştırma diğer bir yönüyle de teorik boyutta bir özel durum çalışması olarak nitelendirilebilir.

Evren ve Örneklem

Teorik boyutta gerçekleştirilen bu araştırmanın evreni Hasan Ferit Alnar'ın Kanun Konçertosu'dur.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak Hasan Ferit Alnar'ın Kanun Konçertosu kullanılmıştır.

Verilerin Analizi

Bu araştırmada, Hasan Ferit Alnar'ın Kanun Konçertosu'nu çalışma sürecinde karşılaşılabilecek müzikal ve teknik zorlukların üstesinden gelebilmek için araştırmacı tarafından belirlenen stratejiler kapsamında örneklendirilen pasajlara ilişkin betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Betimsel analiz yönteminde elde edilen veriler daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır (Şimşek, 2009).

STRATEJİK ÇALIŞMALARA İLİŞKİN UYGULAMA ÖRNEKLERİ/ÖNERİLERİ

Bu bölümde Kanun Konçertosu'nu çalışırken kullanılacak öğrenme stratejilerine örnekler verilmiştir.

Metin Kenarına Not Alma

Öğrenmede ilk adım dikkat etmektir. Birey bir şeyi farketmeden veya algılamadan o bilgiyi işlemeye başlayamaz (Senemoğlu, 2018). Öğrenenlerin öğrenme sürecinde dikkatlerini nasıl öğrenme materyali üzerinde yoğunlaştırabileceklerini öğrenmeleri, öğrenme stratejilerinden dikkat stratejilerini öğrenmeleri ile mümkün olabilir (Tay, 2002). Dikkat stratejileri, öğrenilecek bilginin üzerine dikkati çekmeyi sağlar. Öğrenme hedeflerine bağlı olarak öğrenenler, farklı dikkati çekme stratejileri kullanabilirler (Vural, 2012). Dikkat stratejisi altını çizme ve metin kenarına not alma stratejilerini kapsamaktadır (Tay, 2007). Metin Kenarına Not Alma stratejisinde, metin kenarına alınan notlar yuvarlak içine alınan bilinmeyen sözcükler, önemli fikri belirtmek üzere satırın yanına konan yıldızlar, benzerlik veya farklılıkları belirten notlar gibi işaret ve açıklamalar, öğrenenin dikkatini belirli noktalara yoğunlaştırmasını, önemli bilgi üstünde odaklanmasını ve hızlı bir biçimde tekrar etmesini sağlar (Senemoğlu, 2018).

Dikkat stratejilerinden olan Metin Kenarına Not Alma stratejisi, Kanun Konçertosu'nu çalışırken kanunilere yardımcı olabilir. Kanun Konçertosu'ndaki kanun pasajları içerisindeki mandal değişimleri metin kenarına not alınarak kanunilerin ön hazırlık yapması sağlanabilir. Örneğin; Kanun Konçertosu 3. Bölüm 38. sayfasında yer

alan 408. ölçüden 415. ölçü sonuna kadar olan kanun partisinde, ölçü içerisinde la bemol, mi bemol ve fa diyez değiştirici işaretleri bulunmaktadır. Sayfa 38, ölçü 416'dan itibaren fa notası naturel olmakta ve 424. ölçüden 439. ölçünün sonuna kadar olan kanun partisinde si, mi ve la notaları bemol işareti almaktadır. Boş ölçü olan 416 ile 417 ve 420 ile 421'de 422. ölçüden başlayıp 439. ölçünün sonuna kadar süren kanun pasajına ön hazırlık amacıyla metin kenarına mandal değişimleri (fa naturel ve si bemol) not alınarak kanunilere icra sırasında kolaylık sağlanabilir. Verilen örnekler Kanun Konçertosu'nun diğer kanun pasajlarında da kullanılabilir.

Gruplama

Kısa süreli belleğin, aldığı bilgi miktarı ve bilginin burada kalış süresi bakımından bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Bu sınırlılıkları en aza indirmek zihinsel tekrar ve gruplama stratejileriyle mümkündür (Senemoğlu, 2018). Gruplama veya yeniden gruplama stratejisi, müziksel fikirlerin gruplanmasında ritmik ya da melodik yapının belirli bir yöntem içerisinde yeniden organize edilmesidir. Çalgısal olarak düşünüldüğünde gruplama stratejisi ile çalışılan eserin bir bölümünü ya da bir pasajını gruplayarak zihinsel olarak kolaylaştırmak ve rahatlatmak mümkün olabilir (Yokuş ve Yokuş, 2010).

Kochevitsky (1967 Akt Yokuş ve Yokuş, 2010) kullanışlı gruplamalar yapabilmek için belirlenen kısım içerisindeki notaların tek yöne hareket etmesi, aynı yapıdaki gruplar tekrarlandığında kısımların düzenlenmesi (benzer kısımların tekrarı), bir el konumu içerisinde hangi notaların kavranabileceğinin belirlenmesi ve yapılandırılarda grubun son notasının bir vurguya denk gelmesi gerektiğini ifade etmiştir. Bu ifadeler dikkate alınarak Kanun Konçertosu'nda gruplama stratejilerinin uygulanabileceği pasajlar örneklendirilmiştir. Örnek 1

Örnek 1'de gösterildiği gibi Kanun Konçertosu'nun 1. Bölüm 3. sayfasındaki 13, 14 ve 15. ölçülerine gruplama stratejisi uygulanabilir. Örnek 1'de görüldüğü üzere aynı yönde ilerleyen notalar aynı grup içerisine alınabilir. Bu gruplama yoluyla aynı yönde ilerleyen ikili notaların farkedilmesi sağlanarak, örneklendirilen pasajın zihinsel olarak çalınması kolaylaştırılabilir. Örnek 1'de gösterilen gruplama stratejisi, Kanun Konçertosu'nun 1. Bölüm 11. sayfasındaki 78 ve 79. ölçülerine de uygulanabilir.

Örnek 2

Örnek 2'de gösterildiği üzere Kanun Konçertosu'nun 1. Bölüm 9. sayfasındaki 61 ve 62. ölçülerine gruplama stratejisi uygulanabilir. Örnek 2'de görüldüğü gibi, aynı yönde ilerleyen notalar aynı grup içerisine alınabilir. Böylece dört sestem oluşan inici ve çıkıcı dizinin ve aynı yönde ilerleyen ikili nota gruplarının fark edilmesi sağlanabilir. Bu şekilde kanunilerin belirlenen pasajı zihinsel olarak icra etmesi kolaylaştırılabilir. Örnek 2'de gösterilen gruplama stratejisi, Kanun Konçertosu'nun 1. Bölüm 10. sayfasındaki 66 ve 67. ölçülerine de uygulanabilir.

Örnek 3

Örnek 3'de görüldüğü gibi, Kanun Konçertosu'nun 1. Bölüm 10. sayfasındaki 69 ve 71. ölçülere gruplama stratejisi uygulanabilir. Örnek 3'de gösterilen gruplama stratejisi yoluyla atlamalı seslerden oluşan pasajda, tutan sesler gruplanarak pasajın zihinsel analiz olarak çalınması kolaylaştırılabilir. Örnek 3'de gösterilen

gruplama, Kanun Konçertosu'nun 1. Bölüm sayfa 11 ölçü 73; sayfa 12 ölçü 86 ve 87; sayfa 13 ölçü 88 ve 89'a uygulanabilir.

Örnek 4

Örnek 4'de görüldüğü üzere, Kanun Konçertosu'nun 3. Bölüm 29. sayfasındaki 269, 270, 271 ve 272. ölçülerine gruplama stratejisi uygulanabilir. Böyle bir gruplama yoluyla dört sestem oluşan inici bir dizinin algılanması ve ezgi kalıbının kaç kez yinelenildiğinin farkedilmesi sağlanabilir. Böylece belirlenen pasajın zihinsel olarak çalınması kolaylaştırılabilir. Örnek 4'de gösterilen gruplama stratejisi, Kanun Konçertosu'nun 3. Bölüm 37. sayfasındaki 392, 393, 394 ve 395. ölçülerine de uygulanabilir.

Tüm gruplama biçimlerinde zihinsel olarak düşünülürken icra etme biçiminde vurgunun hangi notada olacağı göz ardı edilmemelidir (Yokuş ve Yokuş, 2010:38).

Örgütlenme

Örgütlenme stratejisi, öğrenilecek bilgilerin yeniden düzenlenip yapılandırılarak öğrenilmesini sağlayan stratejilerdir (Özer, 2002). Örgütlenme stratejileri, bilgiler arası bağlantılar oluşturmada ve uygun bilgiyi seçmede öğrenenlere yardımcı olurlar (Vural, 2012). Örgütlenme stratejisinde birey kendine verilen materyali kendi ön bilgilerine uygun biçimde yeniden düzenlemelidir (Tay, 2002). Örgütlenme stratejisi, yeni bilginin uzun süreli belleğe yerleştirmesini ve bilginin doğru öğrenilmesini sağlamak suretiyle geri getirilmesini, hatırlanmasını kolaylaştırır (Kurtuldu, 2007).

Örgütlenme stratejilerinden olan Müziksel Örgütlenme stratejisi, müziksel bağlantıları, ilişkileri kurmaya yönelik müziksel bilgiyi anlamlı hale getirmeyi sağlayıcı örgütlenme yollarından biri olarak tanımlanabilir. Müziksel örgütlenme stratejisi, *i*) melodik örgütlenme, *ii*) armonik örgütlenme ve *iii*) ritmik örgütlenme olmak üzere üç alt başlıkta sınıflandırılabilir (Yokuş ve Yokuş, 2010).

Melodik Örgütlenme

Melodik örgütlenmede müziksel fikirlerin yeniden yapılandırılarak organize edilmesi sağlanır. Melodik örgütlenme parçadan bütüne ve parçalarına ayırma olarak iki alt başlığa ayrılmaktadır (Yokuş ve Yokuş, 2010). Parçadan bütüne stratejisi, müziksel bir bütünün belirlenen ardışık parçalarının birbirleriyle ilişkilendirilmesi yoluyla çalışılmasına yönelik bir yöntemdir. Takılarak icra etmek, bir eseri icra ederken karşılaşılan en temel sorunlardan biridir. Parçadan bütüne stratejisi, hem hatasız ve takılmadan icra etmeye, hem de tekrar çalışmalarının anlamlı bir biçimde pekiştirilmesine yardımcı olmaktadır (Yokuş ve Yokuş, 2010). Kanun Konçertosu'nun 1. Bölüm 2. sayfasındaki 9, 10 ve 11. ölçülerinde sıralı seslerin yoğunluğu ve atlamalı seslerin olması nedeniyle çalışırken takılmaların olabileceği düşünülmektedir. Bu sebeple Örnek 5'de uygulanan parçadan bütüne stratejisinin Kanun Konçertosu'nu çalışırken kullanılmasının yararlı olabileceği söylenebilir.

Örnek 5

Örnek 5'de görüldüğü gibi Kanun Konçertosu 1. Bölüm 2. sayfasındaki 9, 10 ve 11. ölçülerine parçadan bütüne stratejisi uygulanabilir. Bu stratejide her grup bir sonraki gruba bağlanacak şekilde yapılandırılır. Örnek 6'da gösterildiği gibi organize edilmesi sağlanır.

Örnek 6

Örnek 6'da görüldüğü gibi, çalışma sürecinde her bir pasajın son notasında kısa bir süre beklenmelidir. Pasaja yönelik çalışma yeterli olgunluğa eriştiği zaman diğer pasaja geçilmelidir. Gerekliyse daha sonra pasajlar birleştirilerek çalışılabilir. Örgütlenme çalışması icra etme kolaylığına ulaşıncaya kadar devam etmelidir. Parçadan bütüne örgütlenme ile kanunilerin pasajları daha kısa sürede anlamlandırması ve takılmadan icra etmesi sağlanabilir.

Armonik Örgütlenme

Armonik Örgütlenme stratejisi, müziksel fikirlerin armonik olarak yeniden yapılandırılması yoluyla gerçekleştirilir. Armonik örgütlemenin amacı eserin armonik yapısını kavramak ve anlamlandırmayı arttırmaktır (Yokuş ve Yokuş, 2010).

Örnek 8

Örnek 8'de gösterilen Kanun Konçertosu'nun 1. Bölüm 8. sayfasındaki 53 ve 54. ölçüler armonik olarak örgütlenebilir. Örnek 8'de görüldüğü üzere pasaj içerisinde dörtlü ve beşli aralıklardan oluşan melodik yapılar bulunmaktadır. Örnek 9'da armonik olarak örgütlenmiş biçimine yer verilmiştir.

Örnek 9

Örnek 9'da görüldüğü üzere dörtlü ve beşli melodik yapılar armonik olarak örgütlenebilir. Bu yöntemle pasaj içerisindeki armonik yapının görülmesi ile çalışılmasında kolaylık sağlanabilir.

Örnek 10

Çalışılan teknik çalışmalara yönelik olarak da armonik örgütlenme stratejisi kullanılabilir (Yokuş ve Yokuş, 2010). Bu kapsamda Örnek 10'da Kanun Konçertosu'nun 3. Bölüm 31. sayfasındaki 309. ölçüden başlayıp 324. ölçünün sonuna kadar süren kanun pasajına armonik örgütlenme stratejisi uygulanabilir. Örnek 10'da görüldüğü üzere her ölçüde tutan ve atlamalı sesler bulunmaktadır. Pasajın, sağ ve sol el sıralı olarak çalındığı düşünüldüğünde, sol el tutan sesi çalarken sağ el atlamalı sesi icra etmektedir veya tam tersi olarak da düşünülebilir. Bu kapsamda, armonik örgütlenme stratejisi ile pasaj içerisindeki elin konumları ve atlamalı seslerin çalınması sağlanabilir. Diğer taraftan ardışık olarak gelen aynı akorların ve bütünü daha kolay görülebilmesi için de yararlı olabilir. Örnek 11'de armonik olarak örgütlenmiş hali verilmiştir.

Örnek 11

Örnek 11'de gösterildiği gibi armonik örgütlenme ile bütünü daha kolay algılanabilmesi ve armonik yapı sadeleştirilerek pasaj içerisindeki elin konumlarını kavramak kolaylaştırılabilir. Örnek 11'de gösterilen armonik örgütlenme stratejisi, Kanun Konçertosu'nun 3. Bölüm 39. sayfasındaki 424. ölçüden başlayıp 439. ölçünün sonuna kadar süren kanun pasajına da uygulanabilir.

SONUÇ

Öğrenme stratejileri, öğrenenlerin bilgiye ulaşma yollarını öğrenmelerini sağlayabilir. Öğrenme stratejileri ile öğrenenler bağımsız öğrenen olabilir ve öğrenme süreçlerini takip ederek değerlendirme yapabilirler (Cesur, 2008). Öğrenme stratejileri, öğrenenin bilgiyi işleyerek kalıcı biçimde öğrenmesini sağlamayı amaçlamaktadır

(Özer, 2002). Bu bağlamda, öğrenme stratejileri bireyin öğrenmesini kalıcı hale getirmek ve kolaylaştırmak için kullanılabilir.

Hasan Ferit Alnar'ın Kanun Konçertosu, kanun için konçerto türünde bestelenmesi ve geleneksel Türk sanat müziğindeki makam çeşnilerini ve usullerini içinde barındırmasıyla birlikte Türk müziği ile Batı müziği sentezi olması açısından incelenmeye değer bir eserdir. Ayrıca, Alnar, Kanun Konçertosu'nu besteleyerek senfonik müziğe yeni bir çalgının tınısını da kazandırmıştır (Altınköprü, 2004). Bu bağlamda, Kanun Konçertosu'nun literatürde yer alan önemli bir eser olduğu söylenebilir.

Bu araştırmada, Hasan Ferit Alnar'ın Kanun Konçertosu'nun çalışılmasında kullanılacak stratejik çalışma örnekleri kapsamında çalışma önerilerine yer verilmiştir. Kanun Konçertosu'nun az sayıda kanuni tarafından icra edilmiş olmasının nedenlerinden biri olarak eserin icra zorluğu gösterilebilir. Bu bağlamda araştırmada yer verilen stratejik çalışma örneklerinin Alnar'ın Kanun Konçertosu'nu icra edecek olan kanunilere, eserin çalışılmasında müzikal ve teknik zorlukları aşmaya yönelik kolaylık sağlayacağı düşünülmektedir. Araştırmanın ayrıca, kanunileri Hasan Ferit Alnar'ın Kanun Konçertosu'nu icra etmeye teşvik edeceği ve konçertoyu icra eden kanunilerin sayısının artmasını sağlayacağı umulmaktadır. Buna ek olarak, literatürde kanun çalgısına yönelik bir eserin çalışılmasında kullanılacak stratejik bir çalışma örneğine rastlanılmamıştır. Araştırmanın bu yönüyle de kanunilere stratejik çalışmaya yönelik farklı bakış açıları sunması açısından katkı sağlayacağı söylenebilir.

KAYNAKÇA/REFERENCES

- Afacan, Ş. (2018). *Keman eğitimi öğrenme stratejileri ölçeğinin geliştirilmesi ve öğrenme stratejileriyle desenlenmiş etkinliklerin öğrencilerin öğrenme stratejilerini kullanmalarına ve keman performanslarına etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Ak, A. Ş. (2014). *Türk musikisi tarihi*. Ankara, Akçağ Yayınları.
- Akın, Ö. (2007). *Anadolu güzel sanatlar liseleri müzik bölümleri keman dersinde anlamlandırma stratejisi'nin kullanımı ve etkililik düzeyi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Altınköprü, H. (2004). *Cumhuriyet döneminde Türk müziğinde çağdaşlaşma çalışmaları ve Hasan Ferit Alnar* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ege Üniversitesi, İzmir, Türkiye.
- Avdan, T. O. (2014). *Hasan Ferit Alnar'ın kanun konçertosu ve prelüd iki dans adlı eserlerinin makam ve orkestrasyon analizi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Haliç Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.
- Aydemir, U. V. (2007). *İngilizce öğretiminde dil öğrenme stratejileri öğretiminin öğrenci başarısına etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Uludağ Üniversitesi, Bursa, Türkiye.
- Aykaç, N. (2014). *Öğretim ilke ve yöntemleri*. Ankara, Pegem Akademi.
- Belet, Ş. D., ve Yaşar, Ş. (2007). Öğrenme stratejilerinin okuduğunu anlama ve yazma becerileri ile türkçe dersine ilişkin tutumlara etkisi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 3(1), 69-86.
- Bıyıklı, C., ve Doğan, N. (2015). Öğrenme stratejilerini tekrar amacıyla kullanmanın akademik başarıya etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 40(181), 311-327. doi: 10.15390/EB.2015.2728
- Bowen, G. A., (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27-40. doi: 10.3316/QRJ0902027.
- Bümen, N. (2002). 10. Sınıf öğrencilerinin kullandıkları öğrenme stratejilerinin akademik başarıları üzerindeki etkisi. *Ege Eğitim Dergisi*, 2(1), 86-95.
- Cangal, N. (2011). *Müzik formları*. Ankara, Arkadaş Yayınevi.
- Cesur, M. O. (2008). *Üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerinin yabancı dil öğrenme stratejileri, öğrenme stili tercihi ve yabancı dil akademik başarıları arasındaki açıklayıcı ve yordayıcı ilişkiler örüntüsü* (Yayımlanmamış doktora tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.
- Ciyas Güzey, İ. (1998). *Hasan Ferit Alnar'ın saz semailerinin analizi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.
- Çalışkan, M. (2010). *Öğrenme stratejilerinin öğretiminin yürütücü biliş bilgisine, yürütücü biliş becerilerini kullanmaya ve başarıya etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya, Türkiye.
- Çetingöz, D., ve Açıkgöz, K. (2009). Not alma stratejisinin öğretiminin tarih başarısı ve hatırd tutma üzerindeki etkileri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 15(60), 577-600.
- Dikbaş, Y., ve Kaf Hasırcı, Ö. (2008). Öğrenme stratejileri öğretiminin ve ders işlenişinde kullanımının öğrencilerin akademik başarılarına ve tutumlarına etkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 69-76.
- Duman, B. (2008). *Öğrenme ve öğretme kuramları ve süreç temelli öğretim*. Ankara, Anı Yayıncılık.

- Duran, A., ve Er, K. O. (2019). Öğrenme stratejileri öğretiminin öğretmen adaylarının akademik başarılarına, öğrenme stratejilerine ve öğrenme sorunlarına olan etkisinin belirlenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(2), 799-808. doi: 10.24106/kefdergi.2767.
- Er, K. O., ve Kuş Özer, Z. (2011). Piyano dersinde kullanılan anlamlandırma stratejilerinin öğrencilerin öğrenme düzeylerine ve tutumlarına etkisi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(26), 47-66.
- İflazoğlu Saban, A., Tümkaya, S. (2008). Öğretmen adaylarının öğrenme stratejileri ile sosyo-demografik özellikler ve akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi*, 9(1), 1-22.
- Kılınçer, Ö., ve Aydınur Uygun, M. (2013a). Piyano dersinde kullanılan öğrenme stratejileri ölçeğinin geliştirilmesi. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 468-493.
- Kılınçer, Ö., ve Aydınur Uygun, M. (2013b). Müzik öğretmeni adaylarının piyano dersinde öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerinin incelenmesi. *NWSA-Fine Arts*, 8(2), 206-237.
- Kurtuldu, M. K. (2007). *Bilgiyi işleme modeline dayalı piyano eğitiminde genel öğrenme stratejilerinin yeri ve görsel imajlar oluşturma yönteminin kullanılabilirlik düzeyi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Kurtuldu, M. K. (2012). Dikkat stratejilerine yönelik uyarıcı işaretlerin piyano eğitiminde kullanılabilirliği. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(2), 233-254.
- Kuyumcu Vardar, A., ve Arsal, Z. (2014). Öz-Düzenleme stratejileri öğretiminin öğrencilerin İngilizce başarılarına ve tutumlarına etkisi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 2(3), 32-52.
- Özer, B. (2002, Mayıs). İlköğretim ve ortaöğretim okullarının eğitim programlarında öğrenme stratejileri. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama Dergisi*, 1(1), 17-32.
- Schunk, D. H. (2009). *Öğrenme teorileri*. (M. Şahin, Çev.). Ankara, Nobel Yayıncılık.
- Senemoğlu, N. (2018). *Gelişim öğrenme ve öğretim*. Ankara, Anı Yayıncılık.
- Şahin, H., ve Uyar, M. (2011, Ekim). Öğrenme stratejileri kullanım sıklığının akademik başarıya yansımaları. I.Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Kongresi, Anadolu Üniversitesi'nde yapılan kongre, Eskişehir.
- Şimşek, H. (2009). Eğitim tarihi araştırmalarında yöntem sorunu. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 42(1), 33-51.
- Taşdemir, A., ve Tay, B. (2007). Fen bilgisi öğretiminde öğrencilerin öğrenme stratejilerini kullanmalarının akademik başarıya etkileri. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(1), 173-187.
- Tay, B. (2002). *İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersinde sınıf ortamında kullandıkları öğrenme stratejileri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara, Türkiye.
- Tay, B. (2007). Öğrenme stratejilerinin hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi dersinde akademik başarıya etkisi. *Milli Eğitim Dergisi*, (173), 87-102.
- Tıknaz, B. (2004). *Bela Bartok viyola ve orkestra için opus post konçerto incelenmesi ve çalışma yöntemleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.
- Uludağ, A. K. (2015). Okul çalgıları (gitar) eğitimi dersinde ekip çalışmasına dayalı stratejiler ve öğrenci başarı düzeylerine etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)*, 30(3), 147-159.
- Vural, L. (2012). *Öğrenme stratejileri öğretiminin öğretmen adaylarının strateji kullanımlarına etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir, Türkiye.
- Yarkın, N. (2019). *Geleneksel Türk müziği enstrümanlarının konçertino kullanımlarıyla, konçerto grosso türünde eser çalışması* (Yayımlanmamış sanatta yeterlik tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.
- Yokuş, H. (2009). *Piyano eğitiminde öğrenme stratejilerinin kullanılmasına yönelik etkinliklerin performans başarısına ve üstbilişsel farkındalığa etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.
- Yokuş, H., ve Yokuş, T. (2010). *Müzik ve çalgı öğrenimi için strateji rehberi I: Öğrenme stratejileri*. Ankara, Pegem Akademi Yayınları.

İletişim/Correspondence

Nurten ÇALHAN
calhanurten@gmail.com